

Riktad tillsyn av Soldalaskolan F-5 i Södertälje kommun

Beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Södertälje kommun att senast den **28 februari 2020** vidta åtgärder för att säkerställa att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd.

Åtgärder

Södertälje kommun ska se till att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I detta ingår att:

- Se till att rektorn tar ansvar för att det finns ett strategiskt arbete på skolan för att skapa trygghet och studiero.
- Se till att skolan har ett gemensamt förhållningssätt för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.
- Se till att det finns tydliga och adekvata ordningsregler som har tagits fram i samspel mellan rektor, lärare och elever.

Ärendet

Skolinspektionen har under läsåret 2017/18 och 2018/19 tagit emot anmälningar som avser situationen på Soldalaskolan i Södertälje kommun. Utifrån de uppgifter som har framkommit genom anmälningarna, har Skolinspektionen initierat ett tillsynsärende avseende trygghet och studiero.

Mot bakgrund av de inkomna uppgifterna har Skolinspektionen besökt Soldalaskolan vid två tillfällen: den 8 mars 2019 och den 24 oktober 2019.

Skolinspektionen har i sin utredning tagit ställning till om Södertälje kommun, som huvudman för Soldalaskolan, har följt bestämmelserna om trygghet och studiero.

Bedömning

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Vid intervjuer med elever framgår att alla elever inte känner sig trygga och att skolans lokaler ger begränsade möjligheter till studiero. Brister i trygghet och studiero medför en risk att eleverna inte kan tillgodogöra sig undervisningen och nå så långt som möjligt i förhållande till individuella förutsättningar och utbildningens mål.

I 5 kap. 3 § skollagen anges att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn anser att det är svårare att erhålla studiero på Soldalaskolan än på andra skolor på grund av lokalerna. Skolbyggnaden har endast ett fåtal klassrum som går att stänga. Flertalet klasser undervisas i samma lokal. "Klassrummen" skärmas av med hyllor och skärmar. Enligt rektorn så krävs det mer av både elever och lärare för att kunna upprätthålla studiero. Hon anser dock att studieron har blivit bättre sedan de köpt in nya skärmar och ökat antalet halvklasslektioner. Enligt rektorn har de genom ett ökat antal halvklasslektioner kunnat minska antalet elever som är inomhus samtidigt. Rektorn uppger vidare att personalen behöver arbeta med att skapa en samsyn kring hur studiero ska skapas. Den samsynen finns inte idag enligt rektorn.

Elever uppger vid Skolinspektionens intervju att det är stökigt när man ska byta lektioner. Flera elever säger att det är olika pratigt beroende på vilken lärare som är i klassen, vilket även bekräftas vid Skolinspektionens intervju med lärare. Några elever uppger att det ibland är jättehög ljudnivå och att de då behöver ha hörselkåpor, men att dessa inte räcker till samtliga elever. En elev säger att hen också kan bli störd, då lärarna har rast i samma rum. En annan elev uppger att när elever från andra klasser går igenom rummet, så kan läraren börja fokusera på eleverna som går förbi och slutar då att undervisa. Detta bekräftas av en lärare som uppger att det händer att hen måste avsluta lektionen tidigare, för att andra klasser passerar utanför skärmarna. Eleverna hör då inte vad lärarna säger, vilket även blir ansträngande för lärarnas röster, uppger läraren. Flera lärare säger att de hör de andra klassernas lektioner. En lärare uppger att det därför kan vara svårt att avgöra om det är pratigt i klassen eller om det är andra elever som stör. En lärare bekräftar rektorns bild, att det inte råder samsyn i personalgruppen hur studiero ska skapas.

Svårigheterna att skapa studiero bekräftas även av Skolinspektionens klassrumsobservationer. Vid observationerna konstaterades att det är svårt att höra vad läraren säger, eftersom flera lärare bedriver lektioner i samma rum. Detta är extra svårt när läraren i rummet bredvid är klar med sin genomgång och eleverna börjar arbeta och prata med varandra. Vidare blir det många störningsmoment då "klassrummet" måste passeras när någon ska ut. Under den observerade lektionen går både vuxna och elever fram och tillbaka genom "klassrummet". I rummet där årskurs 5 arbetar observeras att eleverna inte har samma lektionstider. Detta får till följd att elever har rast i samma rum som det pågår lektion. I rummet har även lärarna från de lägre årskurserna rast samtidigt som årskurs 5 har lektion.

För att kartlägga tryggheten på skolan använder kommunen en enkät. Rektorn uppger vid Skolinspektionens intervju att hon inte vet om alla elever är trygga, men att hon vid sin analys av enkätresultaten inte kan se att eleverna känner sig otrygga. Eleverna uppger i intervju att omklädningsrummen är otrygga, men enligt rektorn har hon säkerställt att det finns tid för både den manliga och kvinnliga läraren att vara i omklädningsrummen för att trygga eleverna. Vid Skolinspektionens intervju med lärare framgår dock att den bilden inte delas av alla lärare. En lärare uppger att läraren ibland är ensam vid omklädningsrummen, vilket gör det omöjligt att vara på flera platser samtidigt. Denna bild bekräftas vid Skolinspektionens intervju med elever. En elev berättar att hen känner sig otrygg i omklädningsrummet. En annan elev uppger även att det har funnits en byggnadsställning utanför omklädningsrummet, som har gjort det möjligt att titta in. En av eleverna berättar att hen inte känner sig trygg, eftersom hen har blivit slagen under en lektion och en annan elev uppger att det är tre elever som mobbar hen. Ytterligare en elev berättar att hen blir hotad av andra elever. Några lärare bekräftar i intervjun, att det finns elever som inte är trygga på skolan. En lärare uppger, att elever "med diagnoser" kan tycka att miljön på skolan är jobbig. Vid Skolinspektionens intervju med representanter från elevhälsan, framkommer vidare att tryggheten varierar och att den fysiska miljön kan skapa otrygghet för vissa elevgrupper. Enligt kuratorn har skolan påbörjat ett värdegrundsarbete med studiedagar kring mentorskapet, eftersom de behöver arbeta med relationsskapande åtgärder.

Motivering till beslutet

Enligt skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Skolinspektionen konstaterar att Södertälje kommun inte uppfyller författningarnas krav, då utbildningen inte utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero i enlighet med 5 kap. 3 § skollagen. Skolinspektionen förelägger därför Södertälje kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Kerstin Haster medverkat.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Terese Westin

Föredragande
Signerat av: Terese Westin